

Zeitschrift: Annalas da la Societad Retorumantscha
Herausgeber: Societad Retorumantscha
Band: 77 (1964)

Artikel: En motor stò gidar
Autor: Uffer, Giatgen
DOI: <https://doi.org/10.5169/seals-226714>

Nutzungsbedingungen

Die ETH-Bibliothek ist die Anbieterin der digitalisierten Zeitschriften. Sie besitzt keine Urheberrechte an den Zeitschriften und ist nicht verantwortlich für deren Inhalte. Die Rechte liegen in der Regel bei den Herausgebern beziehungsweise den externen Rechteinhabern. [Siehe Rechtliche Hinweise.](#)

Conditions d'utilisation

L'ETH Library est le fournisseur des revues numérisées. Elle ne détient aucun droit d'auteur sur les revues et n'est pas responsable de leur contenu. En règle générale, les droits sont détenus par les éditeurs ou les détenteurs de droits externes. [Voir Informations légales.](#)

Terms of use

The ETH Library is the provider of the digitised journals. It does not own any copyrights to the journals and is not responsible for their content. The rights usually lie with the publishers or the external rights holders. [See Legal notice.](#)

Download PDF: 02.02.2025

ETH-Bibliothek Zürich, E-Periodica, <https://www.e-periodica.ch>

En motor stò gidar

da Giatgen Uffer

Gustegn ò laschea dar oz Tiena en tgit giufons la sia orma. El veva da dei annò sa do tanta fadeia per gudagner l'amour da Madalena, la feglia digl retg martgadant da biestga Franzestg Tgamunt. Ma tot igls sies sforzs eran stos anfignen oss adumbatten. En bun pled da Tiena, tgi è paraint cuagl bap da la matta, pudess forsa gidar. Usche painsa Gustegn.

Tiena è d'en oter pareir. En mulassier, quegl pò eir bain segl plaz da fier, ma maiple an fatgs d'amour. Ad el era cunaschaint, tgi Gustegn veva gia pruvo da far la sia furtegn tar belebain tot las mattas da la val. Ma da tottas varts na veval survagnia oter tgi canasters ed anc en' eda canasters. Partge damai igl gidar purtar a tgesa oz anc egn da nov?

«Sast Gustegn, ia at vi deir cler e net scu tgi ia vard questa tgossa. Ozande quel tgi n'è betg bun da manar a spass ena matta la sonda u la dumengia, e quegl cun ena sveltezza d'agl manc 100 km l'oura, quel n'è navot e na vign navot. Tgenegna fo anc stem d'en giuven tgi vo a pè? Quegl stgisava avant ons. Ma oz quegl stò esser en auto, u giò ena moto cun la sia canera infernala. Ed aloura painsa tge cumparsa tgi egn fò cun en tschop da pel ed ena tgapitscha da sturs, tgi targlischa scu en pievel.»

Gustegn ò tarlo quest raschiena da Tiena atentamaintg anfignen la fegn. Ossa scassal planet la testa e dei: «Creist propa? Ia na sun betg persvadia digl tot. Vard' en' eda Teias Grond. Te n'igl ast mai via sen veia oter tgi cuagl tgar da ladar. Ed el ò tutegna fatg ena stupenta parteida. El n'ò damai gia basigns ni dad autos ni da motos, u betg?»

«Cò ast raschun», replitgescha Tiena, «ma quegl è enzatge oter. Tar gliout tgi na canoscha betg oters interess tgi quel digl daner, igl tgar da ladar pò er stgisar.»

Gustegn maness anavant gugent igl raschiena, ma Tiena n'ò betg

peda. Igl train è gist rivo a la staziun, ed el stò parteir. Viagiatour da professiun, è'l tot emda an viada.

El n'ò betg cunsiglia a Gustegn ord atgna experientscha da sa motorisar. El sez ò gia cato dona avant en on sainza ageid da motors. Quegl n'igl ò dantant betg impidia da patar a dess agl sies vaschign igl partratg d'ena motorisaziun.

Rubatscher Gustegn sen ena moto! Quegl fiss per Tiena en bel spass da tschever. Ma quegl na giarò betg lev. La ranvareia da Gustegn è cunaschainta. Ed aloura, mamfer e maladester segl pi ot gro, igl poret pudess far ena noscha cumparsa, guidont en motor. Ma tgi sò, forse tgi stimulo da sentimaints d'amour, è'l tutegna pront da suandar igl cunsegl digl sies vaschign.

Gustegn sa meta planet sen veia vers tgesa. Igl partratg pato a dess da Tiena igl sgola trasor anturn la testa, scu ena pula da la seira anturn la gliensch.

En motor! E partge betg? Oz tgi tot vign motoriso, tgi tot fò adiever digl progress tecnic, partge duess angal el star d'ena vart? Pi dei tg'el s'ocupescha cun quest partratg, e ple tg'el vign tar la persvasiun, tgi Tiena savess avoir raschun.

En auto na vign tschertamaintg betg an dumonda, quegl fiss blier mengia tger. Ma ena moto, quegl savess esser la dretga soluziun. E giò igl parigl da santeir igl legar tac tac tac digl motor e da veir las tscheiras stupeidas da l'antiera val.

Pacs deis sieva da quest antop cun Tiena a la staziun, ena sonda bain marvegl, Gustegn sesa aint igl train tgi vo an prescha da la val oragiu vers igl martgea. Oz vign cumpro ena moto, e sch'igl mond antier stess sen la testa.

Treis deis a la lunga veval exerzito sen quella digl sies vaschign Largias Cresta. Cantas sivadas e cantas sdarnadas tgi quegl veva duvro, anfign tg'el era sto bun da diriger cun pac anschign e blera tema questa carotscha diabolica, quegl saveval angal el. A Largias na veval tschertamaintg betg detg igl veir muteiv tg'igl veva stumpla tar la dezisiun da metter no ena moto. Quegl a lez na gev' aint navot. Ed er betg a Marioschla, la sia viglia casarigna.

Ma tge scharon igls vaschigns, sch'el reiva a tgesa questa seira sen ena moto? E pir cun en tschop da pèl ed ena tgapitscha da sturs? Ma ansoma, tgi scheian quegl tgi vigilian. El n'ò da dar pled e fatg a nign da quegl tg'el fò u lascha.

La sonda a mezdé Gustegn è damai an possess d'ena moto, ed ò parfign an casatga igl parmess da la guidar. El ò bain sivo gutellas grossas scu tscharischas, cura tgi el ò gia da metter sen meisa igls sies bels biglets da banca. E zond curatgi el ò stuvia mussar a la cuntrolla da la pulizeia las sias capacitads da motoziclist.

Ma tge n'ins fògl betg an vista ad ena meira schi ota. Led e cuntaint digl sies suzcess igl cumpogn sa metta ossa an veia cunter tgesa. Cun grond adatg ed anc pi gronda furtegnia taglial las stortas vease tras igl god e reiva bain spert an mez igl grond zenter da turissem lò dasper igl lai. Davant igl grond otel è parcada ena rotscha d'motos tot an lengia gista. Oz sa spleia cò la radunanza generala digls motoziclists digl antier district.

Gustegn na fò betg anc part da questa sozietad. Ma quegl n'aporta navot. El sa ferma e metta la sia moto an reia cun las otras. Ella fò ena bela parada, la moto nova raschainta. Angal sch'igl patrùn faschess er ena migldra figura. Igl tschop pitost grond igl dat igl aspetg d'en spivintegl da gaglignas, e la tgapitscha igl squitscha burmaintg ainten tera.

Gustegn vo aint igl grond restaurant. Ena cunversaziun fitg animada sa fò valeir tranter igls motoziclists tgi èn rivos, encaltgign sulet ed oters cun la spusa dad oz u da pi tard. Igl parsoura da la sozietad beneventescha Gustegn:

«Te reivas gist agl dretg mument, Gustegn. Te nirossas sainz' oter a far part da la nossa uniun. Ameis, ia az praschaint cò en nov cumber. Vusoters igl cunaschez giò da dei.»

«El seia bain nia», ramplunigl da tottas varts. Ed igl parsoura cuntinuescha:

«Te sarossas ratschet cun bratscha averta.»

Tot quegl vo schi spert, tgi Gustegn na vign da deir navot. Tge vessal er pudia deir an fatscha a tanta cordialitad? Igl parsoura dombra igls praschaints. I mantga angal Largias, tgi suleva schigliò esser igl ampren tar las radunanzas.

Ossa la moto cotschna digl ratardo beisa scu ena freza giud balester or digl god e sa ferma cun ena schlassa sgargnida dasper las otras.

«Largias è nò cun la sia tuschandra», cloma Martegn no da la fanestra. «Ossa creia gugent tg'el vegia ratard.»

«Tgenegna ò'l nò?» dumondan tots spir marveglias.

«Tgenegna? Madalena Tgamunt», rasponda Martegn. «Ia va via quegl giò da dei.»

Gustegn è nia alv scu en pez lavo. El tschainta per furtegna giudem igl local, uscheia tgi nign na fò grond stem d'el. Las tractandas èn oz bod a la fegn. Aloura igl parsoura dei cun vusch en po pi solenna:

«Ed ossa ameis rivainsa tar la dumonda, schi nous lain ratschever Gustegn — — ma — — noua è'l?»

Nign n'ò via a sorteir igl porèt. El ò stumplo a man la sia moto en bun toc digl god aint e giu, per tgi nign na santa la sia partenza anetga.